

ARNOŠT LUSTIG

Rugă pentru

Katerina

Florovitzová

I

Domnul Herman Cohen (care, la fel ca toți ceilalți bărbați adunați în sinagoga cea scundă, avea pașaport american) a comandat prin intermediul domnului Brenske serviciile unui croitor. Când acesta a venit, domnul Cohen i-a spus:

„Îmi veți face un costum de călătorie în locul celui pe care-l am pe mine și care, așa cum vedeți, este aproape complet degradat; lucrați repede și treaba să iasă ca lumea; vă voi răsplăti regește.“

Într-adevăr, vorbea ca și cum s-ar fi aflat la San Francisco. Nu se lăsa intimidat de prezența soldatului care îl adusese pe croitor din lagărul de alături, nici de santinelele plasate prin toate colțurile templului.

De altfel, asemenea soldați în uniforme verzui, amintind de culoarea broaștei, a mълului și a frunzelor de nufăr, înconjuraseră și ocupaseră sinagoga și clădirile locuibile adiacente ei de peste o oră și jumătate. Ochii Kateřinei Horovitzová — care pe rampă obiectase la argumentele tatălui ei spunând cuvintele „Dar eu nu vreau să mor...“ (ca atare, domnul Cohen îi solicitase domnului Brenske chiar acolo, lângă calea ferată, tutela asupra ei) — exprimau admirație față de această atitudine demnă; avea asupra ei un efect asemănător vinului greu,

care îți provoacă imediat o stare de dulce, profundă și incredibilă amețală. (Era o senzație ciudată pentru ea, care nu gustase niciodată vin.) Încă nu știa că însăși solicitarea cu privire la tutela asupra ei reprezentase în viziunea domnului Herman Cohen o verificare a onestității intențiilor domnului Bedrich Brenske, la fel ca și atitudinea de acum față de croitor. De la bun început se arătase sigur pe sine: „Îmi veți face un costum de călătorie...“, așa că lucrurile nici nu puteau sta altfel. Domnul Brenske afirmase că până nu demult acesta era cel mai bun croitor din Varșovia.

Domnul Herman Cohen a continuat pe un ton amabil, dar și cu o anumită superioritate la adresa croitorului în haine vărgate, dar de fapt și a soldatului care îl păzea pe acesta (ca și când croitorul ar fi putut fi înarmat sau de parcă s-ar fi putut aștepta orice din partea lui):

„Un costum cu un număr corespunzător de pliuri potrivit lucrate, în așa fel încât nici să nu se mototolească, nici să nu se descoasă; sunt sigur că știți ce vreau să spun; și cu o croială modernă, așa cum este de la sine înțeles. Cea mai potrivită ar fi o stofă de culoare închisă, care maschează corpolența și conferă eleganță ținutei, dar nu neagră de parcă aș purta doliu. Iar pentru domnișoara Horovitzová, de care din acest moment mă voi ocupa ca și când mi-ar fi fiică, străduiți-vă să croiți o haină potrivită cu vremea mizerabilă de afară, dar pe care nici să nu-i fie rușine s-o poarte în lume. Cred că nici nu mai este cazul să specific“, a repetat el cu tonul din momentul când i se adresase croitorului pentru prima dată, „că vreau și pentru mine, și pentru ea tot ce este mai bun și că nu voi fi zgârcit la plată.“

De fapt, spunea toate acestea mai ales pentru a se îmbărbăta pe sine însuși, întrucât croitorul nu-l asculta cu cine știe ce interes. De asemenea, în timp ce-și ținuse discursul, domnul Cohen își bătuse de fapt capul să priceapă de ce oamenii de pe rampă șușoteau că acolo este gaz și la ce fel de gaz se refereau.

Kateřina Horovitzová și-a trecut instinctiv palmele peste talie, ca și când s-ar fi pregătit cu adevărat să probeze un pardesiu nou. Tot nu-și dădea seama cum anume se întâmplase totul și se concentra numai asupra necesităților de moment; era pregătită să se prezinte ca o dansatoare matură și celebră, ca la început, când avusese prilejul de a rămâne pentru scurt timp singură cu domnul Herman Cohen. (El îi răspunsese că nu asta conta în acel moment; că nu era cazul să-și facă deocamdată nicio grijă pentru mai târziu, fiindcă în mod sigur nu avea să trăiască în sărăcie; unul dintre domnii de față, anume domnul Rappaport-Lieben din Chicago, deținea pe de-o parte pachetul majoritar de acțiuni de la abatorul din oraș, iar pe de altă parte era proprietarul marelui cabaret *Gondola*, al cărui nume ea și-l întipărise bine în memorie. Păcat că nu fusese posibil să discute mai amănunțit despre asta. După aceea nu-și mai putuse permite niciun fel de imprudențe, întrucât domnul Brenske și ceilalți militari se apropiaseră foarte mult de locul în care se afla ea.)

Se părea că domnii cu pașaport american nu se cunoșteau dinainte, sau oricum, nu prea bine. De asemenea, inițial fuseseră nu douăzeci, ci două mii; numai că (iar asta li se spusese încă din Italia, de unde veneau) respectivele instituții americane erau interesate în primul rând de persoanele acestor domni bogați, întrucât nici partea germană nu se interesa de

niște soldați nemți de rând, ci de un general și de alte personalități militare însemnate; așadar, având în vedere averea acestor domni, pe de-o parte, și importanța aceluia general, pe de altă parte, toate întâmplările în urma cărora ajunseseră, deocamdată, până aici fuseseră catalogate drept excepționale.

Croitorul era slab ca propria umbră și avea o vânătaie pe frunte; poate că fierbea în el un dispreț pe care anii petrecuți în lagărul de alături îl învățaseră să-l ascundă, fără a fi clar pe cine făcea vinovat de umilințele la care era supus; se uita discret, dar fără întrerupere la umerii lui Herman Cohen, tip corpulent cu tendințe de îngrășare, bogătaș fără doar și poate și, după felul cum vorbea când își comandase costumul, poate chiar putred de bogat.

Această privire conținea, ascunzându-le de toți cei prezenți, rigoarea de prețlăuitor și de pândar a meșterului croitor, care ezita să admită că îndeplinea un rol nou pentru el, dar și curiozitatea lui pătrunzătoare, laolaltă cu regretul celui care ghicea fără greș aurul și valuta cusute la un loc în hainele celui alt, în întăritura umerilor, și în sfârșit invidia, dacă domnul Cohen urma într-adevăr să-și poarte noul costum pe drumul ce avea să-l îndepărteze de aceste meleaguri.

Croitorul își spunea în sine că pentru mii, ba chiar sute de mii și milioane de oameni, dorința supremă era să scape din lagărul din apropiere (de parcă în acest fel ar fi putut începe o viață nouă). Și, dintr-odată, avea în față o dublă întruchipare a mediului afacerilor și a spiritului comercial: pe domnul Herman Cohen și pe Kateřina Horovitzová.

Cu toate că santinelele în uniformă, sârma ghimpată străbătută de un curent electric cu intensitate mortală și zidurile de beton constituiau obstacole aproape de netrecut, știau cu

toții că în această sinagogă și în clădirile adiacente se află un grup de douăzeci de evrei americani originari din Polonia sau, o parte dintre ei, din Cehia. Nu mai era niciun secret faptul că fuseseră luați prizonieri după recenta debarcare a trupelor aliate în Sicilia, când armata germană ocupase cea mai mare parte a Italiei, inclusiv Roma, spre a fi apoi aduși aici. După o scurtă așteptare pe rampă, îi preluase domnul Bedrich Brenske, comandantul Departamentului Secret, pentru ca ei să aibă parte de un tratament diferit de acela ce urma să le fie aplicat celorlalți; dumnealui i-a atenționat că, înainte de a-și continua călătoria peste granița de vest a Generalgouvernement-ului, vor fi internați pentru scurt timp în aceste clădiri și că se va strădui personal să le îndeplinească toate dorințele, desigur, dacă acest lucru îi va sta în puteri și dacă va fi în conformitate cu interesele Reich-ului, întrucât chiar și în asemenea situații de excepție se poate întâmpla să-ți fie mai aproape cămașa decât haina. Probabil că auziseră asta o parte dintre cei care tocmai sosiseră de la Varșovia și pe care îi adusesese la rampă al doilea tren, după ce străbătuse întreaga rețea de căi ferate a Generalgouvernement-ului; printre ei era și Kateřina Horovitzová; tatăl ei tocmai îi spunea, privind la mulțimea de dincolo de sârma ghimpată și la coșul fumegând de peste calea ferată: „Am venit aici ca să ne găsim moartea.“ În familia lor nu se cuvenea ca tatăl să fie contrazis. Iar Kateřina Horovitzová nici nu era încă atât de independentă pentru a-și permite așa ceva; dar coborâse din tren obosită și speriată, de aceea și-a exprimat, mai întâi în gând, apoi cu voce tare, dezacordul față de cele spuse de tatăl ei; iar în acest moment, aspectul ei, pasul suplu, de dansatoare, orgoliul lui sau poate chiar dorința exprimată de ea (nimeni nu știa precis

„Un roman maiestuos. O poveste de neuitat.“

THE WASHINGTON POST

„Ca mărturie asupra brutalității răului, această carte
este comparabilă cu *Jurnalul Annei Frank*.“

MINNEAPOLIS TRIBUNE

BYBLOS

CURTEA VECHE

Pentru a comanda online sau pentru lista completă a titlurilor
publicate la Curtea Veche, vizitează www.curteaveche.ro

incepi să afli

ISBN 978-606-588-676-6

9 786065 886766